

Prædiken til Fastelavn

Luk. 18, 31-43

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas: Jesus tog de tolv til side og sagde til dem: »Se, vi går op til Jerusalem, og alt det, som er skrevet ved profeterne om Menneskesønnen, skal opfyldes: Han skal overgives til hedningerne, og de skal håne ham, mishandle ham og spytte på ham; de skal piske ham og slå ham ihjel, og på den tredje dag skal han opstå.« Men de fattede ikke noget af dette; det var skjulte ord for dem, og de forstod ikke det, som blev sagt. Da Jesus nærmede sig Jeriko, sad der en blind mand ved vejen og tiggede. Han hørte, at en skare kom forbi, og spurgte, hvad der var på færde. De fortalte ham: »Det er Jesus fra Nazaret, som kommer forbi.« Da råbte han: »Jesus, Davids søn, forbarm dig over mig!« De, som gik foran, truede ad ham for at få ham til at tie stille; men han råbte bare endnu højere: "Davids søn, forbarm dig over mig!" Og Jesus stod stille og befalede, at manden skulle føres hen til ham. Da han var kommet derhen, spurgte Jesus ham: »Hvad vil du have, at jeg skal gøre for dig?« Han svarede: »Herre, at jeg må kunne se.« Og Jesus sagde til ham: »Bliv seende, din tro har frelst dig.« Straks kunne han se, og han fulgte ham og priste Gud. Og hele folket så det og lovpriste Gud. Lukasevangeliet 18,31-43

Så oprandt søndagen, hvor Spiderman, Byggemand Bob, Elsa og andre prinsesser indtager de danske kirkebænke, og man kan kun glæde sig over, at fasten, der oprindeligt var en kirkelig forberedelsestid til påskefesten, igen er blevet en del af mange børnefamiliers kirkegangstradition. At fastelavnsfesten egentlig ikke hører til før om mandagen, og at fasten først starter askeonsdag efter festlighederne er i den forbindelse underordnet, set i lyset af kirkegangssuccesen.

I min barndom i Rødding i 80'erne hørte fastelavn til på fastelavnsmandag, og selv om jeg voksede op med grundig kirkegang, faldt det os ikke ind at troppe op i kirke i udklædningstøj. Verdsligt for sig og kirkeligt for sig. Det var ikke så vigtigt, at man lignede noget bestemt, når man klædte sig ud, nærmest tværtimod. Masker, hatte, fastelavnsris og store frakker gjorde os uigenkendelige, og det var en del af legen. Sådan er det stadig på Færøerne, hvor jeg nu har adresse. Det kirkelige og det verdslige holdes adskilt, men begge dele får, så hatten passer. Fastelavnsfesten fejres både i børnehaver og på værtshuse. Man danser færøsk dans (for sidste gang inden

påske), og mange går udklædte fra dør til dør og laver deres stemmer om, så værten skal gætte hvem, der er kommet på besøg. Udover de almindelige søndagshøjmesser holder kirkerne fastegudstjeneste hver onsdag aften, hvor præsterne turnerer rundt til hinandens menigheder. Der prædikes over lidelseshistorien, synges aften- og langfre-dags-salmer, og på den måde skabes rum for eftertænkksomhed, inden påskefesten løber af stablen. Denne melankolske klangbund i kirkeåret giver plads til en større palet af tilværelsens farver.

Både det verdslige og det kirkelige befinder sig i disse dage et sted imellem det skjulte og det åbenbarede. Identitet og retning sløres, inden påskefesten og foråret bryder løs.

I søndagens evangelium fortæller Jesus disciplene om sin snarlige død og opstandelse, men selvom han formulerer sig ganske konkret, er det skjulte ord for dem. Deres ører er tilstoppede og uimodtagelige for fakta, for tiden er ikke moden. Det er, som om Paulus føjer sit poetiske akkompagnement (1 Kor 13, 8-12) til dette tema: At sandheden holdes skjult og kun kan erkendes stykkevis som en gåde, indtil tiden for afsløringen er inde.

Disciplenes øjne fejler så vidt vides ingenting, men alligevel ser de ikke, at Messias står lige foran dem, heller ikke selvom det skæres ud i pap. Den blinde tigger i vejkanten har derimod fået øjnene op for Jesu identitet, og han sidder ved Jerikos mure og udbasunerer det med høj røst. Jesus reagerer ved at lade frelsens

parader falde (jf. Jerikos mure Josvabogen kap.6) og helbrede ham.

Det tilslørede versus det åbenbarede er et velkendt tema i bibelsk sammenhæng. Paulus blændes og mister synet på vej til Damaskus, hører Jesu røst og bliver omvendt. Den grædende Maria Magdalene genkender ikke Jesus ved graven, men tror, det er havemanden. Først da han siger hendes navn, åbnes hendes øjne, og hun ser, hvem han er. Man kunne også nævne disciplene på vejen til Emmaus. De sludrer med Jesus hele dagen, men finder først ud af, hvem han er, da de sidder til bords med ham om aftenen og så er han igen usynlig for dem. Den opstandne ses i gådefulde, guddommelige glimt, stykkevis.

Vi bliver særligt bevidste om vore sanser, når de forsvinder eller når de pludselig fungerer efter at have været borte. Spørg bare de mange pensionister, der bliver opereret for grå stær idag. Efter en lang periode med dårligt syn kan de efter et lille indgreb se klart som teenagere igen og kaste sig ud i livet påny.

Forstå mig ret – historien om tiggeren i vejkanten handler om underfuld, livsomvæltende kærlighed og ikke om at kurere grå stær, men forundringen over at få synet igen, kan mange sætte sig ind i.

Forundring og glæde vækker sanserne. Reaktionen er individuel og spænder fra stille glæde til boblende fryd, som når et barn har drukket for meget rød sodavand – men vækkelsen, hvis vi bliver i de åndelige termer, er ikke abstrakt eller fortænkt. Den er helt konkret reaktion. Søren Kierkegaard taler endda om troen som noget så sanseligt

som et ekstra organ: et troens, hjertets eller åndens øje. Den, der bliver slået af forundring, taknemmelighed og tro, får et særligt syn, der gør vedkommende i stand til at se noget af det, der før var en tilsløret gåde.

Der er al grund til at være varsom, når man som præst betjener mange mennesker i lignende livssituationer, for de små nuancer kan gøre hele forskellen. I et portræt i *Kristeligt Dagblad* kunne man for nogle år siden læse om Astrid, som gik i gymnasiet. Astrid var fysisk handicappet. Hovedet fejlede ikke noget, men kroppen var lammet som følge af, at hun ikke havde fået ilt nok under fødslen. Lægen konstaterede, at barnet var dødt og foretog efterfølgende et kejsersnit på moderen. Da barnet var kommet ud, lykkedes det imidlertid at få liv i det, men Astrid fik alvorlige mén af den hårde medfart. Artiklen handlede om Astrids rige liv på trods af hendes handicap, men jeg hæftede mig særligt ved én passage: ”Da Astrid skulle døbes, var præsten fortravlet og hørte tilsyneladende ikke forældrenes fortælling om den svære fødsel. Han talte om den nyfødte babys ’livgivende skrig’ – og kvalte endegyldigt alle tanker om nogen ophøjet mening for moderen”.

En meget trist sidehistorie til en ellers positiv fortælling om livskvalitet trods fysisk handicap. Præsten skulle døbe den lille Astrid og endte med at kvæle moderens tro i farten.

Stemningen på en fødestue er intens. I nogle tilfælde fredfyldt og rolig, andre gange hektisk og støjende, men altid intens, fordi der er noget særligt på spil. Paraderne

Redaktion
Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
Egevej 4
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

falder, følelser og sanser skærpes, og kroppen åbner sig for det nye liv, der baner sig vej og løftes ud af maveskind eller skød. Når barnet er født, holder forældrene vejret, indtil lyden af barnets første skrig får alle de tilstedeværende til at ånde lettet op. Pyh! Det lever!

Præsten kvalte moderens tro ved dåben! Tåbelig præst, kunne man let konkludere, og det er ofte den slags konklusioner, vi drager, når vi ikke kan få tingene til at hænge sammen. Det er nu ikke sikkert, at han var hverken hårdhjertet eller ligegyldig. Måske havde han haft tre begravelser, plejehjemsgudstjenester og konfirmander samme uge, og så genbrugte han sin smukke dåbstale om barnets første, livgivende skrig, hvem ved. Men han havde ikke lyttet ordentligt til forældrenes fortælling om deres traumatiske start på familielivet. Lille Astrid var jo død under fødslen og havde ikke sagt en lyd, før hun efterfølgende blev oplevet. Præsten lavede en fejl, der kvalte det sidste, spinkle håb om at finde mening og tro hos den mor, hvis barn ikke havde skreget. Han glemte at lytte, før han talte. Den fejl har præster ikke patent på.

Når vi glemmer at lytte til andre, hører vi bare ekko af os selv, og så opstår misforståelserne. Det gælder om at høre både det sagte og det usagte, se det åbenlyse og tilslørede. At lytte er muligvis den vigtigste kristne disciplin, for ved at lytte åbnes ikke bare vore ører, men også vore øjne, så vi ser det, vi ikke kunne have sagt os selv.

At Jesus kom med guddommelig kærlighed og nye begyndelser til de mennesker, han

mødte, kunne vi ikke have sagt os selv. At han stadig er hos os og fornyer os med ånd, kan vi heller ikke sige os selv, selvom vi har hørt det før. Det må formidles ad mange kanaler, hvis vi skal kunne tage det til hjerte, for vi opsnapper livets signaler forskelligt og med alle sanser. Venlige øjne, hjælpsomme hænder, sang, ord, vin, brød, kunst med mere formidler alt sammen, at Guds nåde stadig strømmer til os. At lytte og se hinanden oprigtigt og kærligt er en vanskelig disciplin, og vi kan passende gøre som den blinde tigger og bede om en himmelsk håndsrekning.

Et menneske kan have et udmærket liv uden fysisk syns- eller høresans. At have fysiske eller psykiske handicaps er ikke nødvendigvis ensbetydende med dårlig livskvalitet. Men intet menneske, uanset livsomstændigheder, kan trives, hvis det er forpint og opfyldt af angst og meningsløshed. Den, der råber om hjælp og mødes med barmhjertighed, bliver forvandlet af det og udstyret med et nyt syn. Troens øje er ikke afhængigt af vores fysik, men er en reaktion på kærlighed.

Fastetiden indledes kirkeligt som verdsligt med masker og tilslørede sanser. Idag ser den enkelte dansker næppe kirkeåret som tematiske forløb, der afløser hinanden, og det kan også være svært at få øje på, hvis man ikke har sat sig nøje ind i tankerne bag alterbogens tekstvalg. Men gør kirken lidt ekstra ud af fastetiden som en tid til eftertænkksomhed, kan fasten genvinde sit præg som liturgisk vinterdybsindighed, inden påsken og naturen igen bryder ud i jublende hyldest til livet.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud,
Fader, Søn og Helligånd,
Du, som var, er og bliver én sand treenig
Gud,
Højlovet fra første begyndelse, nu og i al
evighed.

Amen

Anne Mette Greve Klemensen

Fuglefjord præstegæld

Salmer:

745, 690, 173, 60, 455, 426

Den færøske version af ”Af dybsens nød”,
Luthers gendigtning af Salme 130: ”Úr
neyðardýpi, Guð, til tín”, *Sálmabók Føroya
Kirkju*. Nr. 265.